

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Alegerile din 9 martie — manifestare a unității noastre naționale

La 9 martie au avut loc alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și Consiliile Populare județene, municipale, orașenești și comunale.

Credincioșii și slujitorii Bisericii noastre au fost alături de toți cetățenii patriei, împlinindu-și cu conștiințiozitate această înaltă îndatorire obștească de a rîndui în organele puterii de stat pe cei mai buni și mai vrednici dintre semenii noștri.

Pe buletinele de vot au fost înscrise și numele unora dintre ierarhii Bisericii Ortodoxe Române, alături de al altor candidați ai Frontului Democrației și Unității Socialiste. Este acesta un fapt care evidențiază caracterul profund democratic al societății socialiste românești. Din partea Bisericii noastre au fost aleși ca deputați în înaltul for legislativ al țării Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin și Înalt Prea Sfințitul Teoctist, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, iar ca deputați în consiliile populare alți membri ai Sf. Sinod (la Sibiu, I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin).

Am participat cu toții la vot însuflețiti de dragoste fierbinte pentru patria noastră, pe care dorim să o vedem mereu mai prosperă și pen-

tru totdeauna liberă și independentă. Astfel ne îndeamnă cugetul și inima să fim, în toată vremea, cu luare aminte la vrerea și lucrarea poporului. Sîntem pătrunși de convingerea că de bunăstarea și fericirea lui depind bunăstarea și fericirea noastră. Niciodată Biserica Ortodoxă Română n-a arătat credincioșilor ei o altă cale decît aceea pe care a mers întreg poporul. Lucrul este firesc, dacă ne gîndim la faptul că noi n-am primit credința creștină la o dată oarecare din istoria noastră, ci ne-am născut cu ea, iar Biserica ortodoxă ne însoțește în călătoria noastră prin timp de la începuturi, de atunci de cînd elementul dac s-a contopit într-o armonioasă alcătuire cu cel roman.

Dacă în vremurile trecute, cînd ne-au încercat atîtea nevoi și atîta nedreptate, Biserica a făcut dovada unei pilduitoare dăruiri pentru izbăvirea neamului, cu atît mai mult se arată ea gata de slujire astăzi cînd, descătușați de povărușile trecutului, căutăm să înălțăm cît mai trainic sub soare edificiul Noii Românie. Ea ne pune la inimă datoria de a cinsti și a sprijini cu cuvîntul și cu fapta pe ocîrmuitori și pe toți cei ce făuresc bunăstarea obștească.

Simbolul Credinței (VII)

Persoana Mîntuitorului. 1. Persoana și opera Mîntuitorului, realități nedespărțite între ele; 2. Cele două firi ale lui Iisus Hristos

1. Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru, Dumnezeu Fiul întrupat, a împăcat în general lumea cu Dumnezeu, prin întruparea, moartea și învierea Sa, dar, înălțîndu-se apoi, n-a părăsit lumea și nu ne-a lăsat singuri (Matei 28, 20; 18, 20; Ioan 14, 18), ci tot El însuși săvîrșește, în Biserică, prin Duhul Sfînt, mîntuirea personală a credincioșilor. În harul ce-l primim prin Sfintele Taine este prezent lucrător, în Duhul Sfînt, însuși Domnul Hristos; astfel că ne putem mîntui numai prin legătura cu Iisus Hristos cel pururea viu și lucrător. Harul mîntuitor cîștigat pentru noi de către Fiul întrupat și împărtășit de către Duhul Sfînt ne face părtași la dragostea Tatălui ceresc (II Cor. 13, 13); căci cei ce iubesc pe Fiul sînt iubiți de Tatăl, care revărsa și asupra lor iubirea Lui ce-o are către Fiul Său cel unul născut (Ioan 14, 21, 23), întrupat și jertfit pentru noi.

Toate acestea înseamnă că, la Mîntuitorul, opera Sa mîntuitoare nu se desparte niciodată de persoana Sa, fiind una cu aceasta, adică opera fiind însăși persoana în acțiune. Persoana lui Iisus Hristos și lucrarea săvîrșită de El pentru mîntuirea noastră sînt și rămîn nedespărțite, doar distincte, neconfundîndu-se una cu alta.

2. Fiul lui Dumnezeu întrupat, Iisus Hristos, este Dumnezeu-om, adică Dumnezeu adevărat și om adevărat asemenea nouă, afară de păcat. Astfel, Iisus Hristos, El, aceeași persoană, are două firi, dumnezeiască și omenească.

Cele două firi sau naturi ale lui Iisus Hristos le adeveresc: a) profețiile mesianice ale Vechiului Testament; b) Iisus Hristos însuși; c) Apostolii și Evangheliștii; d) Sfînta Tradiție.

a) Profețiile mesianice, mărturisind firea dumnezeiască a lui Mesia, spun despre El că este născut din Dumnezeu, înainte de veci (Ps. 2, 7; 109, 3), născut în Betleem dar existent din veșnicie (Mih. 5, 1), Domn și Dumnezeu (Ps. 109, 1; Mal. 3, 1; Ier. 23, 5—6; 33, 15—16); iar firea omenească a Domnului se arată în aceea că este numit sămîntă a femeii (Gen. 3, 15), sămîntă a lui Avraam, Isac, Iacob (Gen. 22, 18;

26, 4; 28, 14), că se va naște din fecioară (Is. 7, 14), în Betleem (Mih. 5, 1), vestindu-i-se și patimile și moartea (Is. 53, 3—17).

b) Firea dumnezeiască și-o mărturisește Mîntuitorul numindu-se Fiul al lui Dumnezeu (Matei 26, 63—64; Marcu 14, 61—62), deoființă cu Tatăl (Ioan 10, 30), cu aceeași putere și lucrare ca ale Tatălui (Ioan 5, 17, 21—23), cu aceleași atribute divine ca ale Tatălui (Ioan 5, 26; 10, 15, 28; Matei 11, 27); iar firea omenească și-o declară Mîntuitorul numindu-se om și Fiul omului (Ioan 8, 40; 5, 14, 27).

c) Apostolii și Evangheliștii vorbesc despre firea dumnezeiască a Mîntuitorului arătînd că Tatăl însuși îl declară Fiul Său iubit, la Botez și la Schimbarea la Față (Marcu 1, 11; Matei 17, 5), iar ei îl numesc „Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu” (Marcu 1, 1), „Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui Viu” (Matei 16, 16), Dumnezeu Cuvîntul întrupat (Ioan 1, 1, 14), „Dumnezeu arătat în trup” (I Tim. 3, 16), „Domnul mării” (I Cor. 2, 8), „Marele Dumnezeu” (Tit 2, 13), veșnic, creator și promotor (col. 1, 16—17; Evrei 1, 3). Iar firea omenească a lui Iisus Hristos este înfățișată în istorisirea evanghelică a întregii Lui vieți pămîntești, de la naștere la moarte, om adevărat avînd trup (Marcu 14, 8; Matei 27, 58—59; Luca 24, 39 și altele) și suflet omenesc (Matei 26, 38; 37, 50; Luca 23, 46; Ioan 19, 30).

d) Sfînta Tradiție în întregimea ei învață adevărul celor două firi ale lui Iisus Hristos, ceea ce Biserica păstrează, propovăduiește neîntrerupt și lămurește în definiții și simboluri de credință în frunte cu Simbolul niceoconstantinopolitan, în sinoadele ecumenice și locale.

Cugetarea Sfinților Părinți, în încercarea de a apropia de înțelegerea omenească marea taină a arătării lui „Dumnezeu în trup” (I Tim. 3, 16), ne oferă, pe lîngă dovezile din Sfînta Scriptură, și unele argumente raționale în legătură cu cele două firi ale Mîntuitorului. Astfel: a) Ca „mijlocitor între Dumnezeu și oameni” (I Tim. 2, 5), Mîntuitorul trebuie să fie Dumnezeu adevărat și om adevărat, aparținînd

în chipul acesta celor două părți între care se face mijlocirea, căci altfel nu este mijlocitor adevărat și deplin, ci străin; b) Ca învățător desăvîrșit despre cele dumnezeiești, pentru oameni, ca „lumină a lumii” (Ioan 8, 12), Mîntuitorul trebuie să fie Dumnezeu-Omul, pentru ca El, Dumnezeu-Cuvîntul (Ioan 1, 1), care s-a făcut trup (Ioan 1, 14), să împărtășească lumii, în cuvînt omenesc, rostit omenește, cele ale cunoașterii dumnezeiești (Rom. 11, 34), apropiindu-se de noi pînă a fi una cu noi, afară de păcat; c) Ca răscumpărător al neamului omenesc (Gal. 3, 13), Mîntuitorul trebuie să aparțină real și Dumnezeuirii și omeneirii, pentru ca jertfa Lui să fie jertfă răscumpărătoare, jertfă a Omului-Dumnezeu, jertfă a omului învingător, după ce omul a fost cîndva învins, jertfă cu putere și valoare dumnezeiască (I Petru 2, 24).

Ca Dumnezeu, Iisus Hristos este de aceeași ființă cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, iar ca om este de aceeași ființă cu noi oamenii, avînd însă, față de ceilalți oameni, două însușiri personale numai ale Sale (prerogative), anume nașterea supranaturală și lipsa absolută de păcat (impecabilitatea). Căci El s-a întrupat și s-a născut din Fecioara Maria după o rînduială mai presus de firea omenească, prin lucrarea Duhului Sfînt și fără ca, la naștere, să rupă pecetea fecioriei Maicii Sale, ea rămînînd fecioară pentru totdeauna, adică pururea fecioară (Isaia 7, 14; Luca 1, 27—35; Matei 1, 18—25), „că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (Luca 1, 37). Tot așa, și lipsa de orice păcat, atît original cît și personal, a Mîntuitorului este clar exprimată în Sfînta Scriptură (Luca 1, 35; Ioan 8, 46). Căci „El s-a arătat ca să ridice păcatele și păcat întru El nu este” (I Ioan 3, 5); „El n-a săvîrșit nici un păcat și nici nu s-a aflat vicleșug în gura Lui” (I Petru 2, 22; tot așa la II Cor. 5, 21; Evrei 4, 15; 7, 26; I Ioan 2, 1). Impecabilitatea absolută a lui Iisus Hristos rezultă direct și din aceea că purtătorul firii omenești în El, adică El ca subiect, este însuși Dumnezeu Cuvîntul, iar Dumnezeu nu poate greși. Prof. Isidor Todoran

Respectuos omagiu unui devotat prieten al Bisericii noastre

În data de 16 martie 1980, Eminența Sa Dr. Albert Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice C.A. din România, împlinește venerabila vîrstă de 70 de ani. Evenimentul este întîmpinat cu însuflețire și de Biserica Ortodoxă Română, care are în Eminența Sa un prieten apropiat.

Sărbătoritul s-a născut în anul 1910, la Sighișoara. După ce a studiat Teologia și Științele Naturii la universitățile din Marburg, Cluj, Tübingen și Berlin, a activat ca profesor la Liceul „Brukenthal” din Sibiu. În 1946 devine preot, slujind la parohiile Dobîrca și Petrești, iar mai apoi ca protopop și primpreot la Sebeș-Alba și Brașov.

Datorită aleșelor sale însușiri ca și frumoaselor realizări pe tărîm pastoral și gospodăresc, în 1969 este chemat la înalta demnitate de episcop. În răstimpul celor 11 ani de cînd conduce destinele Episcopiei Evanghelice C.A. din România, Eminența Sa a înscris, în viața acesteia, înfăptuiri de o deosebită însemnatate. A lucrat „cu timp și fără timp” la continua înflorire a vieții spirituale a credincioșilor. Din îndemnul și sub conducerea sa au fost dăruite Bisericii o nouă rînduială liturgică și o nouă carte de cîntări bisericești. A întreprins vizite pastorale în aproape toate parohiile evanghelice din țară, propovăduind cuvîntul lui Dumnezeu și îndemnînd prezbiterii și enoriașii în îndeplinirea obligațiilor lor către Biserica și patria în care s-au născut. O atenție aparte a acordat învățămîntului teologic, preocupîndu-se de creșterea calității a muncii instructiv-educative în cadrul Institutului Teologic Protestant Unic, ramura Sibiu. Pentru mai buna orientare a preoților în activitatea lor misionar-pastorală, Eminența Sa a înființat cursurile de îndrumare, care se țin anual, în perioada de toamnă. Tot de numele Eminenței Sale se leagă și apariția, în urmă cu 8 ani, a foii „Kirchliche Blätter”, important mijloc de informare al preoților și credincioșilor asupra învățăturii de credință, a istoriei și activității trecute și prezente a propriei lor Biserici.

Pe plan ecumenic, Episcopul Dr. Albert Klein s-a impus ca o personalitate ale cărei merite sînt unanim recunoscute. În dubla sa calitate de membru în Comitetul Executiv al Consiliului Ecumenic al Bisericilor și în Comisia de Studii a Federației Mondiale Luterane, a activat cu toată hotărîrea pentru pacea și buna înțelegere între popoare, pentru unitatea tuturor creștinilor.

Cu Biserica Ortodoxă Română a promovat cele mai strînse relații de colaborare. Este prieten al ierarhilor și slujitorilor Bisericii noastre. Aici, la Sibiu, l-am avut mereu alături la toate evenimentele însemnate pe care le-am trăit. Vizitele reciproce cu ierarhul nostru au devenit un fapt obișnuit al activității noastre curente.

Eminența Sa a desfășurat o bogată activitate și pe plan patriotic-cetățenesc. A militat neobosit pentru întărirea unității poporului nostru, pentru înfrățirea, în elanul muncii creatoare, a tuturor cetățenilor României socialiste, indiferent de naționalitate sau credință religioasă. Ca o recunoaștere a aportului său, în această direcție, a fost ales deputat în Marea Adunare Națională încă din 1975. Face parte, de asemenea, din Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Participînd cu toată bucuria la acest popas aniversar, rugăm pe Părintele Cereș să hărăzească Eminenței Sale ani mulți cu sănătate și putere deplină spre binele și mîntuirea credincioșilor pe care îi păstorește și spre continua adîncire a conlucrării frățesti dintre Bisericile noastre.

Întru mulți și fericiti ani!

Pr. prof. Dumitru Abrudan

Piine pentru suflet

Postul, drum spre Paști

Creștinul este un om care privește spre viitor. El nu trăiește hrănindu-se numai din trecut și nu lucrează numai pentru satisfacerea unor trebuințe imediate. El stă cu fața spre viitor, caută și se dorește după viitor.

Viața este o călătorie, dar nu o călătorie la întâmplare. Omul are în viață o țintă, vrea să știe unde merge. Pentru creștin această țintă este mântuirea prin Hristos.

Pentru atingerea acestei ținte ne pregătim tot timpul vieții, căutăm mijloacele necesare ca să izbutim în această călătorie spre desăvârșire,

spre întâlnire cu Hristos și unire cu El.

Mai mult decât în alte împrejurări, în vremea postului mare simțim această chemare spre apropierea de ținta vieții, simțim și auzim prin slujbele Bisericii chemarea lui Hristos: „Veniți la Mine”.

Postul este așadar un drum spre Paști, spre marea sărbătoare a Învierii Domnului, care nu este numai cea mai mare sărbătoare a creștinilor, ci și sărbătoarea în care credincioșii află întreg rostul existenței și destinul ultim al vieții lor.

Învierea lui Hristos este asemenea unui far luminos care călăuzește via-

ța credincioșilor în lume, dar de la care se luminează și tărâmul vieții de dincolo de zare.

Paștile înseamnă pentru creștini un „sfârșit” al vieții vechi a omului vechi, dar și un „început” al omului nou, începutul vieții veșnice. „Hristos a înviat, iată viața stăpânește. Hristos a înviat și nici un mort nu rămâne în mormânt”.

Pentru a ajunge la această țintă, Biserica ne cheamă și ne ajută să mergem pe calea postului. Cum trebuie să înțelegem călătoria spirituală a postului? Care sînt mijloacele pe

care ni le pune la îndemînă Biserica? Ca o mamă bună, care-și pregătește copiii cînd pleacă la școală, tot astfel și Biserica ne pune la îndemînă mijloacele necesare pentru acest drum și ne arată de ce să ne folosim.

Înainte de începerea postului sînt rînduite cinci duminici pregătitoare, în care ni se înfățișează cu ce să începem și cum să pornim pe acest drum.

Duminica lui Zaheu, în care ne arată dorința fierbinte a lui Zaheu de a cunoaște și de a se întâlni cu Iisus. E cea dintîi rampă de lansare pe drumul postului. Dorința lui de a-L cunoaște pe Iisus, dorința după Dumnezeu, după dreptatea și bunătatea Lui. Aceasta l-a ajutat pe Zaheu să depășească statura lui mică și meschinăria unei vieți trăite în nedreptate.

A doua Duminică este a vameșului și fariseului, din care reiese că pe calea postului nu se poate porni pînă nu scoatem din suflet păcatul mîndriei și pînă nu trăim în smerenie. Desigur smerenia nu e cea mai mare virtute, dar este virtutea care dă coeficient și valoare tuturor celorlalte.

A treia Duminică este cea a fiului risipitor, în care ni se arată că nu putem să pornim spre Paști, pînă cînd nu hotărîm să ne întoarcem acasă, în împărăția harului dumnezeiesc.

Urmează apoi Duminica judecării din urmă în care ni se arată valoarea faptelor bune înaintea dreptului judecător și în sfîrșit Duminica iertării, cu care se începe postul și în care înțelegem că nu putem trece pragul postului mare fără să ne iertăm și să ne împăcăm unii cu alții. Aceasta este o condiție peste care nu se poate trece. Nu poți rivni și nu poți ajunge la împăcare cu Dumnezeu dacă nu te împaci și nu te unești cu oamenii cu care trăiești.

Este foarte grăitoare în acest sens slujba de la Vecernia lăsatului de brînză cînd, la sfîrșit, credincioșii vin în fața preotului și înclinîndu-se unii spre alții îi cer iertare.

Astfel se inaugurează postul printr-o manifestare a dragostei, a unirii și a speranței care luminează viața creștinilor în tot timpul postului.

De acum postul nu mai apare ca o „obligatie”, ca o poruncă ce ar apăsa sau strîmtoara viața, ci ca un drum luminos, ca o școală ce duce spre închinarea unor strădăni. Fiecare săptămîină din vremea postului este ca o treaptă nouă, ca o nouă biruință asupra păcatului și nașterea omului nou.

Se înlătură pe rînd stîlpii pe care s-a clădit omul vechi și se înalță aceia pe care se ridică omul nou.

Lăcomia care ridică poftele trupului la rang de divinitate, este învinsă prin cumpătare; mîndria prin smerenie și căință; egoismul sau mărirea deșartă prin fapte de milostenie și generozitate.

Scopul postului este de a elibera pe om de tirania poftelor ca urmare a primului păcat. Printr-un exercițiu încet și cu răbdare, sîntem chemați să înțelegem că nu hrana este totul, că foamea după piine nu poate înlocui foamea sufletului; că scopul vieții nu stă în mulțumirea poftelor nesățioase ale trupului, ci în conducerea acestora de către puterea sufletului. Nu poate fi post adevărat fără rugăciune și fără fapte bune. Restaurarea omului nu se poate face numai prin metode negative, prin opreliști, ci prin trezirea și întărirea acelor puteri lăuntrice ale sufletului care au fost nesocotite.

Prima călcare a postului a făcut-o Adam. El a mîncat din pomul oprit și a pierdut fericirea, fiindcă a așezat foamea trupului mai presus decât foamea sufletului.

Iisus Hristos, noul Adam, a început lucrarea mîntuirii neamului omenesc prin post. El a învins ispita de a face din pietre piine și prin aceasta a deschis calea împăcării cu Dumnezeu. „Nu numai cu piine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul ce iese din gura lui Dumnezeu”. Prin aceasta n-a tăgăduit valoarea hranei pentru trup, ci ne-a arătat că ea nu poate fi scopul vieții și nu poate înlocui foamea sufletului. Aflîndu-se Iisus la fîntîna lui Iacov, au venit ucenicii și l-au îndemnat să mînce. Deși El era flămînd, căci era pe la amiază și nu mîncase, le-a zis: „Mîncarea mea este să fac voia lui Dumnezeu, care M-a trimis”. Adică mai presus de hrana fizică este hrana spirituală, deși ele nu se contrazic.

Hrana este pentru trup o necesitate, dar numai împlinirea ei nu poate duce la împlinirea destinului omului. Omul nu e făcut pentru mîncare, ci mîncarea pentru om. Dacă facem din mîncare scopul ultim al vieții sîntem ca niște porumbei cărora li se dă hrană multă, care sînt chiar frumoși și grași, dar sînt ținuți în cușcă și li s-au tăiat aripile ca să nu poată zbura. Ei seamănă cu porumbeii, dar nu mai sînt ca aceștia, fiindcă nu mai pot zbura.

Prin post creștinul ajunge să-și descopere adevărata sa natură spirituală. Ar fi greșit să considerăm că postul înseamnă o simplă schimbare a regimului alimentar. Oprirea de la anumite mîncări nu e o practică exclusiv creștină. Ea a existat și în afara de religie, în tratamentele terapeutice.

Aceasta ar fi numai o schimbare superficială a vieții și ar duce la ipocrizie. Atunci unii ar avea dreptul să se laude cu postul lor și să osîndească pe cei ce nu postesc, ceea ce este împotriva Scripturii.

Postul adevărat înseamnă o schimbare radicală a vieții, o restaurare a firii omenești, o înnoire, o pregătire stăruitoare pentru viața veșnică, pentru înviere cu Hristos. Prin post îngropăm pe omul cel vechi, și se naște omul cel nou, omul duhovnicesc.

În vremea postului se naște un „stil nou” de viață. În acest timp redescoperim legătura noastră cu Dumnezeu prin rugăciune și începem să înțelegem că trupul este un templu al Duhului Sfînt, iar hrana o socotim ca pe un dar al lui Dumnezeu. De aceea postul este legat de cuminătură, de împărtășire cu „piinea cea cerească”. El este însoțit de rugăciune și milostenie, de împăcare și dăruire pentru binele semenilor, de îmbogățire în Hristos.

Adevăratul aspect al postului constă în exercițiul spiritual de a deveni mai buni, de a redobîndi echilibrul pe care l-am pierdut din pricina păcatelor.

Sîntem în vremea sfîntului post al Paștilor. Fiecare post premerge unei sărbători în care ni se arată iubirea lui Dumnezeu pentru noi. Iubirea cere iubire, jertfa, jertfă. La această iubire divină sîntem chemați să aducem iubirea noastră. Să murim păcatului ca să înviem cu Hristos.

În această „primăvară duhovnicescă” să facem să răsară în viața noastră, cu ajutorul Bisericii, toate acele seminte, ca să ni se poată spune că sîntem „ogorul lui Dumnezeu” spre viața cea nouă cu Iisus Hristos.

Părintele VASILE

Din valorile tradiționale ale poporului român

Portul popular din zona Bistrița-Năsăud

Analiza profundă a structurii portului popular românesc din zona Bistrița-Năsăud, zonă care face legătura cu cîmpia Transilvaniei și cu alte zone de puternică tradiție autohtonă, pune în evidență, tocmai datorită procesului de înnoire, elementele specifice ca stil ale artei populare românești: continuitatea și unitatea în diversitate. Ele reflectă condițiile social-istorice, modul de viață, în care a trăit și muncit poporul român și aici, contactul și conviețuirea cu unele naționalități conlocuitoare, dar și circulația neîntreruptă între provinciile țării românești. În acest sens este ușor de remarcat, poate mai mult decât în alte părți, dorința de înfrumusețare a portului, decorativismul lui.

Așezată în colțul de nord-est al Transilvaniei, cu localități în care se practică pînă în timpul nostru agricultura, creșterea vitelor, lucrul la pădure, dar și unele meșteșuguri de certă vechime și continuitate (ex. ceramica neagră etc.), zona aceasta adună de-a lungul Someșului Mare și al Bistriței o serie densă de riuri pe care se înșiră zeci și zeci de sate. Astfel, pe Someșul Mare menționăm cîteva centre: Șanț (celebră prin cercetările școlii sociologice gustiene de la București), Rodna, Maier, Ilva Mică, Feldru, Nepos etc.) și pe Bistrița (Mureșeni, Prundu, Suseni și Mijloceni Birgăului etc.), așa cum pe numeroasele văi pot fi citate — cum spuneam — zeci și zeci de alte localități.

Am putea afirma că portul popular românesc din zona Bistrița-Năsăud este una din formele strălucite ale creației populare, un adevărat costum de sărbătoare, una din dovezi fiind și aceea că acest costum nu lipsește din recuzita nici unui mare ansamblu de cîntece și jocuri populare.

Croiul drept și amplu al pieselor de port tradițional, atît la tineri cît și la bătrîni, la femei și la bărbați, la care se adaugă un decor puternic colorat, dar nu ostentativ, la femei dar și — mai mult decât în alte zone — la bărbați, sînt trăsături specifice, în care recunoaștem cu ușurință influențe reciproce cu populația săsească, ca și piese comune cu postul moldovenesc, ori unele foarte asemănătoare cu portul maramureșan. Toate acestea evidențiază ideea unității în varietate, deci creație pe coordonate istorice de bază.

La costumul femeiesc reține atenția, de la început, gîteala capului, cu pieptănătura în coșite adunate la spate într-o „coadă” (la fel ca în alte vetre istorice), peste care se așează în dreptul urechilor acele „pănuțe” formate din pene negre și mărgele multicolore, deasupra cărora se pune „cununa” de flori artificiale. Năfrămile negre cu margini înflorate și pălăriile de pai cu panglici late și flori, plus „bertițele”, mărgelele ori — uneori — salbele cu „tăleri” din jurul gîtului dau o notă sărbătorească și de strălucire chipului.

Cămășile sau iile femeiești, cu fodorii amplii la mîncei și — în trecut mai ales — cusăturile pe încrețituri la piept și peste cot, de preferință cu motive florale policrome, pieptare înfundate, betele numite aici „frîngii” țesute din lînă, apoi „pînzăturile” (catrințele) cu dungi orizontale colorate și cu motive florale cusute, peste toate îmbrăcîndu-se iarna „cojocul mare”, larg cu margini de blană neagră, cu suprafețe bogat împodobite prin broderii policrome și cu ciucuri de lînă, ori „sumanul” din pănură albă (în trecut) și mai închisă astăzi, plus „zegea” din pănură vopsită de preferință albastru, iar în picioare opinci albastre, iar mai nou ghețe sau cizme, toate la un loc conturează costumul specific zonei, cu variante locale mai ales în decor.

De o eleganță incontestabilă, costumul bărbătesc cuprinde pălăria neagră de postav cu boruri late și calota mică, împodobită cu „gherdanul” sau „bertița” cu mărgele colorate, dar mai cu seamă se remarcă la sărbători, la tineri, celebrele pălării cu „păune” (acele semicercuri compuse din zeci de pene de păuni și prinse ca un mare evantai de pălăria confecționată anume din fetru rezistent).

Căciula țuguiață iarna, cămașa caracteristică de aici, lungă pînă la genunchi și cu mîncei largi, cu guler Dr. Cornel Irimie și Marcela Necula (Continuare în pag. 4-a)

Militanți pentru independența și unitatea poporului român

GHEORGHE MAGHERU

— O SUTĂ DE ANI DE LA MOARTEA SA —

Din rîndul bărbaiilor de seamă, care au militat pentru independența de stat și unitatea politică a poporului român, un loc deosebit îl ocupă Gheorghe Magheru, a cărui personalitate, dăltuită adînc în istorie, e strîns legată de marile mișcări de redemptare ale națiunii noastre din veacul al XIX-lea.

Obîrșia îndepărtată a familiei sale este în Transilvania, prin regiunea Hălmeagului. Înaintașii lui, pe la mijlocul secolului al XVII-lea s-au strămutat în Oltenia. S-a născut în 1804 în „curtea bisericii din deal”, unde locuiau părinții săi, preotul

Ioan Magheru și soția sa Bălașa, din Birzeul de Gilort, județul Gorj. Au fost opt copii, doi băieți și șase fete.

Anii formării sale ca luptător pentru cauza națională coincid cu ultima perioadă a regimului turco-fanariot, cînd „pe tron (erau) niște bei trimiși a jefui țările române și a umple în cîteva ani hasnaua împărătească; la mijloc, boierii snoși de hangerul otoman sau rățăciți în pribegie; jos, un popor turtit sub muntele de dăjdii și angarale, abia mai putînd răsufli”.

„Deprins cu armele și bătlăile, de copil”, Gheorghe Magheru „a avut mare zel a se înrola voluntar” în oastea lui Tudor Vladimirescu, cînd avea 17 ani, „dar părinții nu l-au lăsat”. Totuși, după deznodămîntul tragic al revoluției din 1821, reușește să devină căpitan de panduri și comandant al pandurilor din întreaga Oltenie. În această calitate, el se distinge în mod deosebit în timpul războiului ruso-turc din 1828—1829. Urmărind emanciparea națională a poporului român, Magheru își conduce pandurii în bătălia de la Sisești — Mehedinți, în toamna

anului 1828, unde printr-o curajoasă manevră de învăluire, nimicește un detașament turc de 3.500 oameni. De asemenea, apără orașul Tîrgu Jiu de jafurile turcești în timpul războiului, motiv pentru care i se dă o carte de mulțumire din partea urbei.

După războiul din 1828—1829, cînd se părea că i se deschide o strălucită carieră militară, Magheru, nemulțumit că nu i s-a încredințat lui organizarea miliției naționale, se dedică, pentru aproape două decenii, unei activități obștești și unor funcții civile.

În această etapă, el se preocupă de dezvoltarea edilitar-urbanistică a orașului Tîrgu Jiu, a căilor de comunicație, întemeierii unor instituții sanitare — spitale și farmacii —, dezvoltarea învățămîntului, propăși-

rea agriculturii, stimularea comerțului.

Din 1842, Magheru se stabilește la Caracal, unde va ocupa postul de președinte al tribunalului județului Romanai, iar din 1846 este numit prefect al aceluia județ, demnitate pe care o va deține pînă în momentul izbucnirii revoluției de la 1848 din Țara Românească.

Receptiv la ideile înnoitoare ale vremii, el stabilește relații și cultivă prietenia cu cărturarii patrioți ai timpului. Era în bune raporturi cu Ion Cîmpineanu, profesorul Ion Maiorescu, Dinicu Golescu, Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Christian Tell, alături de care participă la pregătirea revoluției din Muntenia.

(Continuare în pag. 4-a)

Prof. Petru I. Dan

Merinde duhovnicească pentru vremea postului

Sfânta Spovedanie

„Iată, stau la ușa și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și el cu Mine“
(Apocalipsa 3, 20)

Cel care stă la ușa și bate, ca să i se deschidă, este Hristos Domnul; este Fiul lui Dumnezeu, Mintuitorul nostru Iisus Hristos. Este destul de ușor să înțelegem, că El ne învață să deschidem ușa sufletului nostru, să-i facem loc în conștiința noastră creștinească, să-i oferim sălaş în ființa noastră. Dar, ca oricare altă invitate, și cea pe care ne-o face Hristos poate fi sau nu urmată. El însuși condiționează urmarea ei, zicând: „De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el“ (Apoc. 3, 20). El va intra deci numai acolo unde este așteptat, auzit și dori.

Într-o icoană veche este intuitiv sugestiv situația despre care facem amintire. Se arată anume că ușa, în fața căreia stă Hristos, are deschizător numai dinăuntrul ei. Ceea ce înseamnă că deschiderea ei atâră de voia celui ce se află în dosul ușii; atâră adică de noi, dacă voim sau nu să deschidem ușa sufletului nostru pentru primirea în el a lui Iisus Hristos. El, Hristos, „stă la ușa și bate“. Dar nu face silă nimănui, ci doar așteaptă să i se deschidă, să fie poftit a intra, invitat ca oaspete ales.

În Vifleemul Iudeii, Mintuitorul Iisus Hristos, prunc fiind, a sălășluit în „ieslea cea curată“, pentru că numai acolo a găsit loc de sălășluire. Mai târziu, El a făcut popas în casa vameșului Matei, pentru că a fost dori, chemat și așteptat de gazda casei aceleia. Și în casa surorilor Marta și Maria a poposit tot ca oaspete mult dori, mult așteptat.

Dacă adastă, El nu obligă, deși dorește să sălășluiească la noi, în noi. El lasă totul la alegerea noastră, ca liberi să fim în hotărârile și acțiunile noastre, ca și răspunderea pentru acestea să ne aparțină.

Nu trebuie uitat însă faptul că, în toate casele în care a intrat, Mintuitorul Iisus Hristos a dus binele și a prilejuit mîntuirea căsenilor respectivi. „Astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteia“ (Luca 19, 9), i-a grăit Iisus lui Zahau, la care El „a intrat să găzduiască“. Așa înțelegem, că de-L chemăm pe Iisus, „bucurîndu-ne“, ca și Zahau vameșul, El va grăbi spre noi, va intra în casa sufletului nostru, ca să ne aducă lu-

mina Evangheliei Sale, duhul păcii, al liniștei lăuntrice, al buneivori. Deodată cu aceasta, în ființa noastră va străluci „lumina lui Hristos, care luminează tuturor“, care încălzește inima noastră spre tot lucrul bun, pentru strădania întru cîștigarea împărăției lui Dumnezeu.

Iată urmările, darurile de care ne putem bucura, astfel, în întâlnirea noastră cu Hristos-Domnul. De aceea, să ne cucerim de adevărul că orice moment din viața noastră creștinească în care Hristos se întâlnește cu noi, în care și noi ne întâlnim cu El, cînd Mintuitorul se întretine cu noi în diferite chipuri, cînd „cinează“ duhovnicește cu noi, este moment încărcat de har și de negrăită bunătate, este clipă mîntuitoare de sufler, ceas petrecut în duhul lui Hristos, în duhul creștinesc.

Dar clipele în care Mintuitorul Iisus Hristos stă mai lingă noi, cu fiecare dintre noi, cînd el ascultă durerile și dorințele noastre, ascultă căința noastră pentru faptele cele rele, ca și dorința noastră de îndreptare, — acelea sînt momentele înțelepte în Taina Sfintei Spovedanii, Taina Sfintei Mărturisiri. În Taina

aceasta El stă de vorbă cu noi, oarecum mai cu răgaz, ne răscolește conștiința, pătrunde în cele mai ascunse cute ale sufletului nostru, ne îndeamnă la căință sinceră, la curăție și însănătoșire duhovnicească, la refacere în curăția sufletească și trupască, dobîndită prin Taina Sfintului Botez. Prin prezența Sa, prin starea Sa de față, El potențează energia noastră morală și întărește îndrăzneala noastră atît de necesară unei bune, unei adevărate și sincere mărturisiri. El ne oferă, în același timp, sprijin și garanție pentru începerea și trăirea unei vieți noi, viață luminată de Evanghelia Sa. Dacă în această Sfîntă Taină L-am întîmpinat pe Hristos cu frică fiască și cu cutremur — cu frica și căința fiului risipitor; dacă i-am grăit cu temere de Dumnezeu, dacă L-am primit în casa sufletului nostru cu dragoste nefățarnică, cu nădejdea și cu hotărîrea în îndreptarea asemenea aceleia arătate de Zahau vameșul, Mintuitorul Hristos ne zice și nouă: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia“ (Ioan 19, 9), casei sufletului nostru creștinesc. Căci într-o asemenea ipostază fiind, El ne primește cu obișnuita Sa iubire de oameni, ne trece cu vederea toate cele ce am făcut, iertînd nedreptățile și biruind fărâdelegile“ (Molitvelnic).

Luînd seama, cu nemărginita Sa dragoste, la plîngerea noastră pentru greșile și păcatele săvîșite în fel și chip, în Taina Spovedaniei, Hristos ne îmbracă în bunătatea Sa, ne reazează în vrednicia de creștini, dăruindu-ne pace și liniște sufletească. Și ne face părtași acestor neprețuite daruri, pentru că El ne este Prietenul care și-a pus viața pentru mîntuirea noastră; pentru că ne este Duhovnicul cel desăvîșit, Arhiereul cel Mare și veșnic, Cel care, „cu darul și cu milele iubirii Sale de oameni, ne iartă și ne lasă nouă toate păcatele“ (Molitvelnic). Iar dacă luăm hotărîrea să înfrîngem, în viitor, ispitele ducătoare la păcat, să ne arătăm biruitori asupra păcatului, El ne zice: „Celui ce biruiește — păcatul — îi voi da să șadă cu Mine în scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu în scaunul Lui“ (Apoc. 3, 21). Atunci, cu adevărat, El va cina cu noi și noi cu El.

D. Călugăr

DECALOGUL

Porunca a zecea

Ultima poruncă a Decalogului sună, pe scurt, așa: „Să nu poftesti nimic din cele ce sînt ale aproapelui tău“ (Ieșire 20, 17).

Ne reamintim că porunca a opta ne interzice să ne atingem de bunurile altora sustrăgînd ceva din cele cîștigate de ei prin sudoarea frunții. Porunca a zecea merge mai adînc cu interdicția. Ea vrea să spună că eliminarea furtului e un lucru foarte important pentru viața credinciosului, dar că tot atît de important, ba chiar și mai important pentru el e ca nici măcar să nu poftescă ceva din ceea ce aparține aproapelui.

Dacă porunca a opta ne cere să eliminăm furtul ca faptă, porunca a zecea ne obligă să nu-l îngăduim nici chiar sub forma lui incipientă a poftei de a ne însuși ceva din ceea ce aparține celui alt.

Pofta nu este ceva rău în sine. Ea e constitutivă naturii noastre, fiind strîns legată de instinctul de conservare. Nu e greu de înțeles ce s-ar alege de noi dacă n-am avea pofta de a mânca, de a bea, de a avea niște bucurii etc.

Să observăm însă că pofta nu e legată numai de zona instinctuală a ființei noastre, dar și de cea spirituală. În cadrul acesteia, rolul poftelor este acela al unui element subaltern, menit să fie mereu sub controlul și conducerea voinței conștiente. În caz că voința renunță la funcția ei conducătoare, poftele ies din limitele lor, invadează viața sufletească a credincioșilor, devenind astfel surse de mari primejdii pentru ei.

Tocmai la o asemenea situație se referă porunca a zecea atunci cînd ne interzice să poftim ceva din cele ce aparțin semenului. Neînfrînată la timp, pofta de a avea ce nu-ți aparține duce la acte de furt, de tîlhărie, cu tot cortegiul lor de consecințe grele atît pentru victimă cît și pentru făptuitor. Să reținem că porunca a zecea nu ne interzice să poftim a avea și noi ceea ce vedem că posedă semenul. Ea nu ne interzice să dorim a avea și noi ceea ce vedem că posedă semenul, ci ne interzice doar dobîndirea lor prin păgubirea aceleia, adică prin furt. Porunca a zecea ne lasă libertatea să poftim și dobîndim orice bun socotit de folos, cu condiția de a nu ni-l achiziționa prin furt, ci prin munca proprie. Bineînțeles, și în asemenea caz împlinirea poftelor e necesar să fie menținută în limitele cumpătării.

Vom zice, deci, că potrivit poruncii a zecea, în relațiile credincioșilor cu semenii, motivul dominant nu se cuvine să fie acela al poftelor, ci cel al respectului și dragostei.

Încheind aceste scurte însemnări asupra Decalogului, vom reține că el cuprinde un mănunchi de norme de credință și viață, esențiale pentru credincioși.

Normele de credință sînt cuprinse în primele patru porunci. Cele de viață — în ultimele șase. De subliniat că Decalogul nu cuprinde și datorii față de sine. Adică nu le cuprinde în mod explicit. Căci, de fapt, datorii față de sine sînt implicate în cele față de Dumnezeu și de semenii, ca unele care deși distincte, nu pot fi reparate de acestea.

În adevăr, ca să-și poată împlini datorii față de Dumnezeu, credinciosul trebuie să cunoască anumite reguli, anumite criterii după care să poată discerne între credința adevărată și cea falsă, între Dumnezeu cel adevărat și idoli, între binefacerile credinței celei drepte și primejdiiile superstiției, între cultul ortodox și cel neortodox etc. Or, asemenea lucruri intră în conținutul datorii față de sine în vederea unei corecte cunoașterii și mărturisiri a credinței.

De asemenea, în exercitarea datorii față de semenii, credinciosul e obligat să facă efort în direcția cunoașterii condițiilor în care trăiesc ceilalți, a instituțiilor în care-și duc viața, a aspirațiilor lor etc. Totodată în relațiile cu ceilalți, credinciosul e dator să cunoască gravele consecințe pe care le poate avea pentru el și societate uciderea, avortul, desfrîul, adulterul, fuga de muncă, furtul, tănuirea adevărului, lipsa de cumpătate și lăsarea în voia faptelor. E evident însă că toate aceste cerințe intră în componența datorii față de sine, fără a căror împlinire, obligațiile față de semenii sînt grav compromise.

Vorbînd în mod direct numai despre datorii față de Dumnezeu și de semenii, Decalogul a vrut să sublinieze și adevărul că datorii față de sine nu pot fi cunoscute și practicate decît deodată cu cunoașterea și practicarea datorii față de Dumnezeu și față de semenii.

Faptul că Decalogul pune în frunte datorii față de Dumnezeu și de semenii nu este întîmplător. Motivul e că numai în comuniune cu Dumnezeu, credinciosul își dă deplin seama de ce e el propriu, de ce valoare reprezintă semenul, precum și de faptul că acesta îi este propus chiar de Dumnezeu ca obiect suprem al dragostei și preocupărilor lui.

Un teolog a spus despre credincioși că ei sînt oameni prin excelență pentru ceilalți. Adică oameni care își recunosc, drept cea mai înaltă misiune a lor, slujirea celorlalți.

Afirmatia e adevărată și eficientă numai în măsura în care se străduiesc să-și slujească pe ceilalți, ei au conștiința că sînt altfel decît ceilalți.

O asemenea conștiință însă, credincioșii nu pot avea decît dacă au trecut și prin școala Decalogului.

D. Belu

FERICIRILE

Fericirea a șasea

„Fericii cei curați cu inima...“
(Matei 5, 8)

În această fericire n-a spus Domnul, simplu: „fericii cei curați“, ci a spus „fericii cei curați cu inima“, ca să ne atragă atenția că adevărata curăție o au numai cei ce au inima curată, adică aceia care sînt „curați în întregime“ (Ioan 13, 11), adică pînă în cele mai adînci fibre ale existenței lor, sînt curați cu tot interiorul lor. O astfel de curăție o dorește Mintuitorul nostru. La o astfel de curăție, interioară și deplină, trebuie să năzuiească orice credincios.

Fiul lui Dumnezeu nu se mulțumește cu o viață ireproșabilă doar la arătare, „înaintea oamenilor“ (Luca 16, 15). El știe că cei ce se îngrijesc doar de o curăție din afară, atît cît poate fi cunoscută oamenilor, și nu stăruiesc și pentru realizarea curăției dinăuntru sufletului, nu caută curăția inimii, aceia se aseamănă cu „mormintele cele vărute, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sînt

pline de oase de morți și de toată necurăția“ (Matei 23, 27). Așa sînt cei ce „înăuntru“, fiind „plini de fățarnicie și de fărâdelege“ (Matei 23, 28), caută să apară în fața oamenilor ca unii ce sînt drepi. Pe unii ca aceștia Mintuitorul îi mustră, pentru că „spală partea dinafară a paharului și a bîlbului“, în timp ce „înăuntru sînt plini de hrăpire și de necumpătate“ (Matei 23, 25) și îi îndrumază să se îngrijească mai întîi de curăția cea lăuntrică (Matei 23, 26), de curăția inimii.

Cine dorește să aibă inima curată, trebuie, în primul rînd, să izgonească din cuprinsul ființei sale toate acele dispoziții sufletești, toate înclinațiile care fac necurat pe omul dinăuntru, înclinații care, cîtă vreme rămîn în suflet, fac dovada cea mai la îndemînă despre faptul că inima nu este curată. Aceasta o înțelegem din cuvintele spuse de Domnul, care a zis: „Dinăuntru, din inima omului, pornesc cugetele cele rele, desfrî-

rate, hoțiile, omorurile, preacurviile, poftele de înavuțire, vicleniile, înșelăciunea, necumpătarea, pizma, hula, trufia, ușurătatea. Toate aceste lucruri rele ies dinăuntru și întinează pe om“ (Marcu 7, 21—23). De observat că lista relexor, care întinează pe om, începe cu „cugetele cele rele“ și că toate relexor pomenite au mai întîi o formă lăuntrică, o înfățișare la măsura gîndului și a simțirii. Cînd acestea stăruiesc în suflet se fac început de necurăție și sînt roadele unei inimi necurate. De aceea cea dintîi grijă a noastră, cînd urmărim fericirea ce se dă celor „curați cu inima“, trebuie să fie aceea de a înlătura răul ce se înfiripă în noi, de la cea dintîi răsărire a lui. Ca ajutor în vederea acestui scop avem poruncile lui Dumnezeu, date nouă în vederea curăției sufletești. O spun aceasta lămurit Părinții cei duhovnicești, care afirmă că „Domnul este ascuns în poruncile Sale și se face cunoscut pe măsura împlinirii poruncilor“. Cînd împlinim poruncile lui Dumnezeu, pe de o parte, nimicim începuturile cele rele, iar pe de altă parte, ne întărim împotriva răului și a necurăției.

Un alt ajutor în vederea realizării binelui și a înlăturării răului este privegherea și rugăciunea, potrivit

cu cuvîntul Domnului Hristos, care zice: „Fiți treji și vă rugați, ca să nu intrați în ispită“ (Marcu 14, 38). Aceasta înseamnă să fim neînțecat cu luare aminte la gîndurile ce apar în mintea noastră, iar pe cele cu care nu ne-am putea prezenta oriunde și oricînd, înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu, să le înlăturăm, chiar de la începutul lor. Dar pentru că lucrarea mîntuirii noastre nu este numai a noastră, ci se împlinește prin harul și ajutorul lui Dumnezeu, nu-i destul numai să fim treji, nici numai să ne împotrivim răului din noi, ci mai cu seamă trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu, să ne ajute în lupta noastră cu păcatul.

Părinții cei duhovnicești, ca unii care au urmărit „pacea cu toată lumea și sfîntenia“ (Evr. 12, 14), deci curăția inimii, și-au dat seama că nu-i destul ca cineva să se roage lui Dumnezeu numai la anumite ceasuri din zi și din noapte, că nu-i îndestulătoare o rugăciune de program, ci trebuie ca toată viața creștinului să fie o slujbă adusă lui Dumnezeu, ca toată viața credinciosului să fie trăită cu gîndul la Dumnezeu și să fie însoțită de rugăciune. Și au alcătuit o rugăciune scurtă și cuprinzătoare, care constă

din următoarele cuvinte: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul“. Aceasta rugăciune recomandă ei să fie repetată mereu în minte și în inimă, adică în gînd și în simțire, ca prin ea să se realizeze un gînd statornic, un gînd de căpetenie, în fața căruia să se nimicească și să dispară toate acele gînduri care ar putea să întineze inima omului și pe omul întreg. Această lucrare însă trebuie făcută cu hotărîre și cu seriozitate, deci cu temeinicie și nu ca și cum ne-am juca. Pe lingă aceasta, mai trebuie să ocolim toate pricinile care ar înmulți în noi gîndurile necinstitoare.

Oricît ne-ar fi strădania pentru curăția inimii, oricîtă ne-ar fi stăruința pentru a ne ține inima curată și pentru a ne zgulge din ea necurățiile cele vechi, „inima curată“ este un dar de la Dumnezeu. O știa aceasta Psalmistul, care se ruga lui Dumnezeu, zicînd: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și cu Duh stăpînitor întărește (înnoiește) cele dinăuntru meu“ (Ps. 50, 11). O știm și noi, care cerem de la Dumnezeu același lucru, mai ales cînd ne pregătăm să ne împărtășim cu Sfintele Taine.

Ierodionul Teofil
(Continuare în pag. 4-a)

Gheorghe Magheru

(Continuare din pag. a 2-a)

La reîntorcerea în țară de la Paris, Nicolae Bălcescu și A. G. Golescu-Negru, cei mai activi inițiatori ai revoluției, tocmai pentru că apreciau ca indispensabilă participarea lui Magheru la acțiune, îl căutau pe acesta la Caracal și Islaz. Prin legăturile stabilite cu membrii Comitetului revoluționar, el se angaja să participe la lupta pentru abolirea regimului feudal, înlăturarea dominației străine și înfăptuirea unității provinciilor românești.

Într-o rînduire inițiatorilor revoluției, Magheru a avut un rol decisiv în organizarea adunării de la Islaz. În calitate de prefect al județului Roman, el nu numai că a permis organizarea adunării din 9 iunie 1848, menită a da semnalul revoluției, dar participă efectiv el însuși la desfășurarea acesteia. Gheorghe Magheru ia contact cu membrii guvernului provizoriu, constituit la Islaz în seara zilei de 10 iunie 1848, în satul Crușov, lângă Caracal și refuză să îndeplinească porunca domnitorului Gheorghe Bibescu, care cerea arestarea lor. Dimpotrivă, pentru a-i face siguranță, Magheru, călare pe un cal alb, înșirându-l o eșarfă tricoloră și pe cap cu o pălărie cu trei pene, de asemenea, tricolore, în fruntea unităților de dorobanți, a însoțit guvernul provizoriu în drum spre Craiova. Iar ajuns în oraș, atacă grupurile boieresti și despresoară guvernul, dovedind că este brațul de oțel al revoluției.

Odată cu declanșarea revoluției la București, în 11 iunie 1848, se formează un guvern, printre membrii căruia figura și Gheorghe Magheru, în fruntea Departamentului de finanțe. Peste trei zile, el este eliberat din funcție și în 18 iunie era numit căpitan general al trupelor neregulate de dorobanți și panduri din Țara Românească și inspector al tuturor gărzilor naționale. În 19 iunie, este trimis să împrăștie o adunare organizată de boierimea reacționară în sala hotelului Mamolo. Tot în 19 iunie 1848, generalul Magheru și alți membri ai guvernului sînt ținta unui complot contrarevoluționar organizat de colonelii Odobescu și Solomon. „Dar și de astă dată, curajul și prezența de spirit a lui Magheru scapă situațiunea: el trase sabia, trece printre năvălitori și se baricadează într-o cameră, în palat, cu cîțiva dorobanți” și rezistă pînă la sosirea poporului.

La 12 iulie 1848, Magheru pleacă în Oltenia pentru a conduce acțiunea de consolidare a revoluției, în calitate de „comisar general plenipotențiar peste toată Valahia cea mică”. Om hotărît și dinamic, în timp de două săptămîni, însoțit de garda sa

alcătuită din peste 500 dorobanți, se deplasează la Slatina, Caracal, Craiova, Tîrgu Jiu, Turnu Severin și Rîmnicu Vilcea, unde ia măsuri de constituire a unui nou aparat administrativ, devotat revoluției.

Concomitent, Magheru se ocupă de organizarea apărării armate a revoluției, creînd *tabăra militară* de la Rîureni — Vlcea.

După intervenția militară a trupelor otomane și ruse împotriva revoluției din Țara Românească, și înlăturarea *Locotenentului domnesc*, generalul Magheru continuă să înfruntă armata, cheamă masele la lupta de apărare împotriva coteritorilor, protestează pe lângă consiliul puterilor europene. Cu toată hotărîrea sa de a lupta cu arma în mînă pentru libertatea patriei, din motive politice și militare, Magheru, la 28 septembrie 1848, hotărîște să dizolve tabăra de la Rîureni, pentru a nu provoca un „război nepotrivit între noi și două puteri mari”. Însoțit de ofițeri din statul său major, el se retrage în Transilvania, stabilindu-se temporar la Sibiu.

Încercarea sa de a forma o legiune română în Transilvania, a fost înfrînată defavorabil de către habsburgi, motiv pentru care, la 9 noiembrie 1848, generalul Magheru s-a văzut nevoit să părăsească mai departe pe drumul exilului. Se oprește la Triest; în februarie 1849, pleacă la Viena, nutrind speranța reluării luptei de eliberare.

Pe la mijlocul lui august 1857, după 9 ani de exil, lui Magheru i se permite reîntorcerea în țară. Sosit în patrie, generalul se avîntă în vîltoarea luptei pentru unire. Participă la dezbateri în cadrul divanului ad-hoc din București, cerînd unirea principatelor și sprijin alegearea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn și al Țării Românești.

Ultimii ani ai vieții și-i dedică luptei pentru cucerirea independenței de stat a României. În calitate de deputat, Magheru a luat parte la ședința Camerei din 9 mai 1877, unde s-a proclamat independența națională, deziderat pentru care militase de-a lungul vieții sale.

După împlinirea idealului național, patriotul Gheorghe Magheru s-a stins liniștit din viață, într-o cameră modestă de hotel din București, la 23 martie 1880, în vîrstă de 76 ani, de unde a fost transportat la Tîrgu Jiu și depus în cavoul familiei, din cimitirul orașului.

Cu prilejul comemorării unui veac de la înțetarea sa din viață, se cuvine să-i aducem un călduros omagiu, ca unuia care prin cugetul și fapta sa a contribuit la zidirea unei temelii trainice României moderne.

Biserica Sfinții Trei Ierarhi din Iași Monument de frumusețe și evlavie

Nu departe de palatul domnesc al lui Ștefan cel Mare, pe partea stîngă a bulevardului care poartă numele marelui voievod, numit cîndva „Ulița Mare”, se găsește biserica Sfinții Trei Ierarhi, „mărturie și simbol al rosturilor Iașului, de cetate a spiritului românesc”. Vizitatorul dornic de artă și frumos, își poate face primele impresii despre măreția orașului „vechilor zidiri”,

Dar vicisitudinile timpului au făcut ca ea să se deterioreze în întregime, păstrîndu-se doar fragmente ce pot fi admirate în Muzeul de Artă sau în Sala gotică din incintă.

Frumusețea acestor picturi este descrisă prin cuvinte alese de către diaconul sirian Paul din Alep: „Picturile și figurile de pe zidul din interiorul și dinafara altarului sînt în foi de aur, de o frumusețe incom-

mozaicuri în ceramică și pietre prețioase, ce-ți dă impresia unei adevărate elevații spirituale.

Marele ctitor, căruia îi plăcea să se considere continuatorul împăraților Bizanțului, „a adus cu prețul unor averi, în aspri, oferite Patriarhiei Ecumenice” — întovărașită de trei mitropoliți, de Heraclea, Adrianopol și Poleopatra, după cum ne lasă să știm inscripția slavonă pusă de domn în biserică —, „buna comoră”, moaștele Sfintei Paraschiva, care au fost așezate într-o nișă special impodobită cu sculpturi aurite și scene din viața cuvioasei.

În partea stîngă a pronaosului odihnesc rămășițele pămîntesti ale ctitorului cu familia, după a sa dorință, ca biserica Sf. Trei Ierarhi să devină necropolă ctitorului și urmașilor săi.

În dreapta se află mormîntul lui Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei, cărturar umanist și membru al Academiei din Berlin. Alături se află nișa sepulcrală cu reliefele lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Unite, simbol al unității noastre naționale.

În preajma „Treisfetitelor” se găsește trapeza mănăstirii, cunoscută sub numele de „sala gotică”, care păstrează astăzi o prețioasă colecție de obiecte de mare valoare istorică și artistică. În această sală s-au desfășurat lucrările renumitului sinod de la Iași, în 1642, la care au participat teologi ortodocși de renume, aprobînd mărturisirea de credință a lui Petru Movilă — adoptată de întregul răsărit ortodox.

Biserica Sfinții Trei Ierarhi a constituit în Moldova și un centru cultural puternic. Astfel, în anul 1640, Vasile Lupu a înființat aici cea dintîi școală superioară pe pămîntul românesc, denumită „Academia Vasiliană”, iar în anul 1642, prima tiparniță din Moldova, care, deși a avut o existență scurtă, a tipărit cărți deosebit de însemnate pentru cultura noastră românească. Din acestea amintim: „Cartea românească de învățătură” din 1643, cunoscută sub numele de „Cazania Mitropolitului Varlaam”, apoi „Cele șapte taine ale Bisericii” și „Pravila lui Vasile Lupu”, care au contribuit la dezvoltarea limbii și culturii noastre naționale.

Tot la Trei Ierarhi, a luat ființă, în 1851, „Școala Preparandală”, care pregătea viitorii învățători și la care a fost elev și marele nostru poet Ion Creangă.

† ADRIAN BOTOȘĂNEANUL
Episcop-vicar

Fericirea a șasea

(Continuare din pag. a 3-a)

Celor curați cu inima Domnul le făgăduiește că vor vedea pe Dumnezeu. „Feriți-vă de curățarea cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”. Unii ca aceștia se învrednicesc de descoperirea lui Dumnezeu în faptele Sale, văd și simt puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu, sînt pătrunși de prezența lui Dumnezeu, cînd privesc cele făcute de Dumnezeu și minunata lor întocmire.

Însuși Domnul Hristos se sălășluiește în inimile lor (Ef. 3, 17), așa încît, luminați fiind de Duhul Sfînt și avînd pe Domnul Hristos sălăș-

luit în inimile lor, cei curați cu inima pot vedea pe Dumnezeu chiar în inima proprie. Astfel de lucruri avîndu-le în vedere, Sfîntul Isaac Sirul spune: „Iată cerul este în tine, dacă tu ești curat”. Pentru pricină ca acestea, e firesc ca cei curați cu inima să fie fericiți. E firesc ca cei ce știu că celor curați cu inima li se făgăduiește fericirea de a vedea pe Dumnezeu, să se silească fiecare să-și curețe inima, să aibă inima curată, ca să vadă pe Dumnezeu.

Portul popular...

(Continuare din pag. a 2-a)

puternic răsfîrnt și cu broderie ade-soari chiar cu mărgelile, pieptarele vechi înfundate, ori cele mai noi spintecate sau „în lături” cum li se spune aici, impodobite cu broderii în formă de cunună pe piept sau de-a lungul croiului, iar în partea nord-vestică a zonei cu ciucuri lungi colorați, de un efect decorativ unic, plus curelele late cu ornamente colorate imprimate sau cusute, apoi izmenele de pînă sau cioareci de pănură albă, cizmele și sumanele ce poartă numiri diferite, apoi, în pi-

cioare, în trecut, opincile, iar astăzi exclusiv cizmele, formează în ansamblu un costum cu personalitate deosebită, de o eleganță incontestabilă.

Acest costum a reținut atenția multor cercetători (P. Petrescu, V. Pascu, R. Oșanu etc.), el înscrind-se între capodoperele artei populare românești, ca o creație ce vorbește — și aici, ca pretutindeni — despre tradiție și continuitate, despre specific etno-cultural și înnoire în cadrul stilului unitar incontestabil.

„TELEGRAFUL ROMÂN” — martor al unor însemnate evenimente din viața poporului nostru

1. „Astăzi, sîmbătă 3 martie 1945, s-a comunicat că dl. dr. Petru Groza a fost încredințat cu formarea noului guvern.

Să ne rugăm pentru pacea lăuntrică între români, pentru unirea lor în interesul salvării scumpei noastre țări greu încercate.”

(Extras din nr. 10/4 martie 1945)

2. „La încheierea numărului acestuia al foii noastre, aflăm îmbucurătoare veste că începînd de azi 10 l.c. (martie 1945 — n.n.) administrația Guvernului român se instalează în Ardealul de Nord... care este acum reîntegrat în patrimoniul străbun, după mai bine de patru ani de mucenie.”

Sufletele noastre vibrează de bucurie în această zi de sîrbătoare, îndreptînd un gînd de căldă recunoștință către toți cei ce s-au jertfit pentru izbîndirea acestei năzuințe.”

(Extras din nr. 11/11 martie 1945)

3. Praznicul de la Cluj. Marți, 13 martie (1945 — n.n.) a avut loc la Cluj... sîrbătoreala reînălțării administrației statului în Ardealul de Nord, vremelnic răpit prin dictatul de la Viena.

Prin acest act demn am reîntregit într-un drept al nostru. Pămîntul

Ardealului nu e pentru noi un teritoriu de anexiune, ci vatra unde ne-am plămădit din negura trecutului, începuturile noastre ca neam și unde ne-am desfășurat neîntreput viața noastră trudită și apăsată de un feudalism străin, dar nu mai puțin creatoare de valori și de puteri sufletești proprii nouă. În Ardeal constituim prezența cea mai veche, cea mai numeroasă și sîntem înrădăcinați pînă în străfundurile acestui pămînt...

Asigurările pe care le-au dat autoritățile românești cu privire la drepturile de egalitate ale neamurilor conlocuitoare își au garanția în trecutul nostru neîntreput. Nu se poate spune un singur caz cînd neamul nostru ar fi smuls graiul de pe buze, sau credința din suflete, lucruri pe care noi le-am suferit neconștient... Pe cît de adîncă este conștiința dreptului nostru asupra acestui pămînt al Ardealului, tot pe atît de adînci ne sînt și sentimentele democratice, izvorîte din inima unui popor superior și sigur de viitorul și de dreptatea lui.”

(Extras din nr. 12—13 din 18 martie 1945)

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.